

1918 – konec války, vznik samostatného československého státu

Návrat z války nebyl úlevou, ale cestou z deště pod okap. Vojáci (ranění na těle i na duši) se vyčerpaní a hladoví vraceli domů, kde nacházeli jen bídu, hlad, nemoci a špatně placenou práci.

Nedostatek potravin, léků, šatstva, paliva a dalších pro život nezbytných věcí byl řešen přidělovým systémem. Přiděly se vydávaly na základě legitimací či lístků.

Najděte v expozici přidělovou legitimaci z období první světové války. Pro které zboží je určena?

Naději dával lidem vznik Československé republiky, možnost vládnout si „sami“, vidina, že jejich práce přinese dobro jim samým, a ne „pánům ve Vídni“.

Dne 24. 10. 1918 vznikl v Příbrami Národní výbor, jemuž předsedal Hynek Klička. Ten také vyhlásil o pět dní později v Příbrami samostatnost Čechů a Slováků, rozpad Rakouska-Uherska a vznik samostatné Československé republiky.

I po vzniku Československé republiky přetrvávaly důsledky hospodářské krize způsobené nízkými cenami stříbra a olova na mezinárodních trzích. Ve 20. letech 20. století docházelo na Příbramsku k modernizaci těžby i zpracování vytěžených rud s cílem vyřešit stávající nepříznivou situaci.

Hynek Klička,
starosta Březových
Hor v letech
1919–1932

Pohled na Důl Vojtěch a vojtěšské
úpravny, 30. léta 20. století

Jaké výtěžky měly pomoci navrátit výdělečnost příbramským dolům a hutí?

Byla tato opatření úspěšná?

Těžba na Březových Horách pokračovala (i přes svou ztrátovost) až do roku 1978, kdy byla definitivně ukončena.

V druhé polovině 30. let 20. století sílil tlak sousedního nacistického Německa a jeho podporovatelů. Jejich cílem bylo nejprve obsadit československé pohraničí osídlené převážně německým obyvatelstvem a poté i zbytek republiky. **Naši lidé byli připraveni zemi bránit a netrpělivě očekávali vyhlášení mobilizace** Československé armády dne 23. 9. 1938. Do zbraně se hlásili i muži, na něž se nevztahovala branná povinnost.

Dne 30. 9. 1938 byl však vyhlášen tzv. mnichovský diktát, kterým nacistické Německo, fašistická Itálie a naši dosavadní spojenci – Francie a Velká Británie – Československo přinutily přistoupit na německé požadavky. **Československá armáda dostala rozkaz republiku nebránit!** Bez boje jsme se vzdali rozsáhlého pohraničního území. Tragédie byla dokonána okupací zbytku země dne 15. března 1939; německá armáda obsadila ostatní území našeho státu a dorazila i do Příbrami. Zabrala všechny strategické objekty včetně kasáren (část pěchotních zbraní však byla našimi vojáky ukryta a později použita při odbojové činnosti).

Začalo velké zatýkání nepohodlných, demokraticky smýšlejících osob s cílem zlikvidovat vlastence a šířitele národní kultury a vzdělanosti. Zároveň bylo fyzicky zlikvidováno takřka veškeré židovské obyvatelstvo.

Příslušníci německé okupační armády u Ševčinského dolu kolem roku 1940

Jakými dalšími prostředky se nacističtí okupanti snažili naši kulturu a vzdělanost potlačit?

.....

.....

.....

Jediným prostředkem odporu, který lidem zůstal, byl odboj. Najdi v expozici nějaké ilegální tiskoviny a pokus se v nich něco přečíst. Jak se tyto tajné tiskové materiály jmenovaly a jakým způsobem se snažily lid povzbudit?

.....

.....

.....

Do jaké další odbojové činnosti se lidé na Příbramsku zapojovali?

.....

.....

.....

.....

Poslední bitva druhé světové války

Blížil se konec války, od západu se blížila armáda Spojených států amerických, od východu sovětská armáda. Kde a kdy byla svedena poslední evropská bitva druhé světové války?

.....

.....